

FOTO: CATALUNYAPRESS

ESCOLLIR UN MÀSTER UNIVERSITARI

JOAQUIM SOLÉ VILANOVA

INTRODUCCIÓ

L'any 2005 escrivíem en aquesta *Revista d'Igualada* un article sobre «Escriure estudis universitaris», que volia orientar els joves que estaven fent batxillerat i potser també els seus pares que veien els fills indecisos.¹ Avui, un cop els estudiants han acabat el grau, aquesta indecisió també s'experimenta a l'hora d'escollir un màster o postgrau.

L'anomenat cas Cifuentes, referit a Cristina Cifuentes, la presidenta de la Comunitat de Madrid que va obtenir un títol de màster sense trepitjar les aules, i sense fer el treball obligatori de final del màster que mai no va aparèixer, ha fet que moltes persones es preguntessin què és un màster, per a què serveix, i quin treball o esforç es requereix per aconseguir-lo.

L'objectiu d'aquest article és doble: d'una banda, informar el lector sobre què és un màster i quins objectius i requisits hauria de tenir i, de l'altra, orientar sobre què haurien de tenir en compte a l'hora de escollir un màster els graduats recents, o els diplomats o llicenciats més madurs que segueixen amb un esperit d'aprenentatge o reciclatge periòdic, tinguin 30, 40 o 50 anys.

QUÈ ÉS UN MÀSTER?

Tots sabem que, actualment, els estudis universitaris bàsics són de quatre anys (i en alguns casos de cinc) i porten a la titulació de grau. Durant molt temps, els estudis universitaris eren de cinc anys (després quatre) i portaven a una llicenciatura, o eren de tres anys i portaven a una diplomatura.

Els actuals quatre anys d'un grau no són definitius. La nova normativa universitària ja permet que els graus puguin ser només de tres anys per equiparar-se a molts dels graus europeus, que són de tres anys. Si en els propers temps es materialitza aquesta norma legal i molts graus passen de quatre anys a tres, llavors encara guanyaran més protagonisme els màsters universitaris que es facin a continuació del grau.

Els estudis universitaris posteriors a un grau s'anomenen màsters o postgraus. D'acord amb la normativa actual de les universitats catalanes i espanyoles, un postgrau presencial ha de tenir un mínim de trenta crèdits (unes 250 hores lectives), i un màster presencial ha de tenir un mínim de seixanta crèdits (unes 500 hores lectives), a més d'un treball final de màster de caràcter obligatori i avaluat específicament. A vegades es preveu en la regulació del curs que la realització de dos postgraus concrets i el treball esmentat comportin el títol addicional de màster.

1. «Escriure estudis universitaris», *Revista d'Igualada*, 19, 2005, p. 61-62.

Totes les escoles o institucions d'ensenyament són lliures de fer servir la paraula màster en un dels seus cursos. Sona bé. Però un alumne només es pot matricular d'un postgrau o màster en una institució pública quan té la titulació de grau (o d'antigues diplomatures o llicenciatures). Sense un grau no es pot fer un màster o postgrau en una universitat pública o privada homologada. Tanmateix, es podrien cursar els estudis que comporti si la normativa del curs ho preveu, però sense obtenir un títol de màster o postgrau sinó un títol que a vegades s'anomena *curs d'extensió universitària*.

Fa uns deu anys que la normativa espanyola sobre màsters va afegir complexitat i confusió al tema. Durant vint anys havien existit simplement els màsters, però la llei va passar a distingir entre *màster oficial* i *màster propi*. La diferència rau en el fet que els primers els ha d'aprovar una agència estatal, i els altres els aprova la universitat mateixa seguint una normativa bàsica també estatal. *El màster oficial* comporta un preu per crèdit homologat per les comunitats autònomes, comporta uns plans d'estudis proposats per la mateixa universitat però aprovats per l'agència estatal, i requereix un professorat que estigui en plantilla a la universitat encara que sigui com a professor associat, que ho acostumen a ser els especialistes en la seva matèria contractats per la universitat.

En canvi, com s'ha dit més amunt, els *màsters propis* de cada universitat són aprovats pels òrgans corresponents d'aquestes universitats, a partir d'una proposta que fa un equip de professors o una facultat, sempre dins de la normativa estatal i de la mateixa universitat. En els màsters propis, el preu de matrícula és lliure, tot i estar aprovat per la universitat mateixa, i els professors poden ser contractats específicament per les hores de docència que imparteixen en el curs dins d'unes temàtiques de les quals són experts.

Ara bé, dit això, que un màster sigui oficial no és garantia de res, i pot tenir major, igual o menor qualitat acadèmica i tècnica que un màster

propi. Hi ha màsters oficials que s'ofereixen per part d'un centre universitari perquè hi ha departaments potents en aquesta matèria en termes de recerca i docència, però hi ha màsters oficials que s'ofereixen per qüestions d'amor propi d'uns professors o del centre i a vegades tenen pocs alumnes, o una majoria d'alumnes llatinoamericans que són becats per uns governs que creuen que, pel fet de ser màsters oficials, ja són bons, o més bons que els màsters propis. El màster que va fer, o no va fer, Cristina Cifuentes era un màster oficial!

Es podria dir que el «mercant» revalida els màsters que aguanten el pas dels anys, però que això es dona més en els màsters propis que en els oficials. A les institucions públiques, els màsters oficials acostumen a ser subvencionats o molt subvencionats, i l'alumne no paga el cost total del curs. En canvi, els màsters propis no solament s'autofinancen sinó que la universitat es cobra un percentatge significatiu dels ingressos bruts de les matrícules. I, en general, es compleix la llei de mercat. Si el curs és raonablement bo o útil, i el seu preu compensa la formació obtinguda, el màster o postgrau es manté en el mercat, sinó desapareix. Clar que el màrqueting i la desinformació dels potencials alumnes poden fer sobreviure un curs que no val allò que es paga.

Un últim comentari: a la universitat privada les coses no necessàriament funcionen millor. Tant a la pública com a la privada s'ha de saber escollir bé. No és or tot el que llueix.

OBJECTIUS DELS MÀSTERS

Els objectius d'un màster, o les raons per fer un màster, poden ser diversos. Aquí se n'enumeren alguns:

- Aprofundiment teòric en la temàtica d'un grau, o d'una especialitat dins d'un grau. Molts dels màsters oficials tenen aquest objectiu i per això permeten que el màster sigui el pont de

formació obligatòria entre el grau i el doctorat obtingut amb una tesi.

- Especialització pràctica o aplicada en una temàtica o matèria que s'ha donat, poc o molt, en un grau. Aquest és el cas de la gran majoria de màsters propis anomenats sovint amb el qualificatiu de professionalitzadors.

- Reciclatge per a llicenciats o graduats que al cap de 10, 20 o 30 anys volen posar-se al dia de la seva àrea de coneixement.

- Canvi d'orientació professional, per a titulats que amb els anys han reorientat el seu treball cap a altres àrees temàtiques i troben a faltar estudis universitaris del seu nou camp professional, o del camp professional cap on es volen reubicar. Per no fer un nou grau de quatre anys, aquests titulats opten per un màster d'un o dos anys que els situï en la disciplina nova.

- Superar un complement forçós per poder exercir la professió malgrat tenir la titulació referida als coneixements de la disciplina. Aquest seria el cas dels graduats que volen exercir com a professors de secundària i que, des de fa uns quants anys, estan obligats a fer el màster en formació de professorat. També és el cas dels llicenciats en dret que volen exercir d'advocats i per col·legiar-se es veuen obligats a fer el màster de pràctica jurídica.

- Ampliar la formació global en coneixements i habilitats, en el domini d'idiomes i en amplitud de mires, fent un màster a una universitat estrangera de prestigi i en un ambient multicultural.

Òbviament, els objectius que pot tenir un alumne quan es matricula poden ser més d'un, com també els mòbils poden ser per motivació o per veure's obligat a fer el postgrau o màster.

ELEMENTS DE GARANTIA

Els elements de garantia d'un curs poden ser diferents segons quins siguin els objectius d'un màster o postgrau. Aquí es focalitza la descripció en els elements o atributs mínims que ha de tenir

un màster d'especialització o professionalitzador per oferir un mínim de garanties.

Aquests són deu possibles aspectes a tenir en compte en l'elecció del màster:

1. Que el curs tingui un nombre limitat d'alumnes: 20 o 25 alumnes. O bé que la meitat de les sessions siguin classes pràctiques o seminaris on els grups es redueixen per fer les classes molt interactives i els professors poden atendre adequadament les qüestions o casos que plantegen els alumnes.

2. Que el curs tingui un bon equilibri entre les sessions teòriques i les pràctiques o aplicades. Sovint una bona pràctica requereix prèviament una bona teoria prèvia.

3. Que el professorat estigui compost de professors universitaris coneguts de la realitat professional, i de professionals en actiu que tinguin un mínim de dots docents.

4. Que l'alumnat pugui conèixer, abans de matricular-se, si els programes especifiquen bé les dates de les sessions, els temes i els professors que imparteixen cada tema. Per exemple: ha de quedar clar d'antuvi si un professor famós, que figura de forma destacada en la publicitat del curs, fa una sola sessió de tres o quatre hores o en fa trenta. No és el mateix.

5. Que el curs tingui un sistema d'avaluació adequat i seriós (sense descartar exàmens, exercicis pràctics, resolució de casos, treballs específics creatius, etc.) que forci a un alt rendiment dels alumnes, ja que això ajudarà que tinguin una millor actitud per aprendre i per enriquir-se mútuament.

6. Que el curs ofereixi pràctiques llargues (de quatre a sis mesos com a mínim) als estudiants que no estiguin ja treballant en el sector.

7. Que el curs tingui estudiades i ben explicades les habilitats que s'aprenen o s'aprofundeixen, més enllà dels coneixements que es puguin adquirir. Per exemple, habilitats de treball en equip, d'exposició en públic, de fer propostes o presentar projectes, de negociació, etc.

8. Que en el treball a realitzar com a final de màster ha de quedar clar per a l'alumne que

es vol matricular en què consisteix la tutoria i quines obligacions (i incentius) té el tutor envers l'alumne, i com s'avalua el treball davant una Comissió o Tribunal.

9. Que el curs ofereixi un sistema d'enquestes als alumnes i professors que sigui confidencial, i que no sigui manipulable pels responsables intermedis del màster ni pels mateixos directors del màster, davant la pròpia institució universitària que avala el màster.

10. Que la informació que es dona del curs, per mitjà de les pàgines web, els fulletons, les sessions informatives, i la documentació als preinscrits, sigui clara i extensa.

CONSELLS A L'HORA D'ESCOLLIR

Uns consells molt generals a l'hora d'escollir un màster podrien ser els següents:

- No tenir pressa a fer un màster o postgrau si no es té clar l'objectiu, o el curs a fer, o l'àrea professional en la qual es vol invertir en formació. No és dolent, sinó el contrari, fer una pausa d'un o dos anys en estudis si no s'està convençut del màster a fer.

- No tenir por a canviar d'universitat, si el curs que es vol fer està en un altre centre, encara que s'estigui content de la universitat on s'ha fet el grau.

- Cal informar-se bé de diferents màsters i de la forma d'impartir-se i d'avaluar-se'n els rendiments, i de les sortides professionals que poden tenir, encara que es tingui clar des d'un principi el curs en què hom es vol matricular.

- És millor fer un postgrau de trenta crèdits que encaixi millor en els objectius i desitjos, que no pas fer un màster de seixanta crèdits que no encaixa del tot, simplement perquè el nom de màster vesteix més.

- Les explicacions que es puguin rebre del director o de la secretaria d'un màster s'han de complementar amb les opinions i valoració d'exa-

lumnes del màster. Aquests tenen opinions lliures i no interessades.

- Quan estigui convençut o quasi convençut del curs a fer, el potencial alumne hauria d'explicar als seus companys, o pares o parella, per quines raons creu que aquest és el curs que vol fer, i veure si sap justificar en veu alta l'elecció provisional feta, i comprovar un mateix si n'està convençut del tot. I, òbviament, és bo escoltar els comentaris i preguntes i consells dels que t'escolten, encara que no hi entenguin gens.

- Un graduat sempre ha d'estar amb predisposició a fer un màster o postgrau, no importa l'edat. I sempre és té l'edat per posar-se a fer un postgrau o màster.

Per concloure, volem posar en relleu el següent: el millor sentiment que es pot tenir per fer un determinat màster és **estar motivat** per fer-lo!

JOAQUIM SOLÉ VILANOVA (Igualada, 1952) és doctor en Economia per la Universitat de Salford (Manchester, G.B.). És catedràtic en finances públiques a la Universitat de Barcelona i porta 31 anys com a director del màster propi en Hisenda Autònoma i Local, en l'àmbit d'economia i ciències socials, que té com a objectiu la formació de gestors econòmics per a la Generalitat i per a l'administració local.

FOTO: CATALUNYAPRESS